

DRUŠTVENE MREŽE I UČENJE STUDENATA¹³

Marija Marković

Filozofski fakultet Univerziteta u Nišu, Departman za pedagogiju

marija.markovic@filfak.ni.ac.rs

ORCID: 0000-0003-3560-9468

Zorica Stanisavljević Petrović

Filozofski fakultet Univerziteta u Nišu, Departman za pedagogiju

zorica.stanisavljevic.petrovic@filfak.ni.ac.rs

ORCID: 0000-0001-9212-4286

Apstrakt

Uporedo sa razvojem društvenih mreža dolazi do njihove implementacije u oblast visokog obrazovanja, čime se aktuelizuju pitanja odnosa mladih i novih tehnologija, kao i uticaja socijalnih medija na akademska postignuća studenata. Cilj istraživanja je ispitivanje percepcija studenata o uticajima društvenih mreža na proces učenja. U istraživanju je primenjena deskriptivna istraživačka metoda, tehnika skaliranja, a za potrebe istraživanja korišćen je namenski konstruisan instrument skala procene Likertovog tipa. Uzorak istraživanja je nameran i čine ga 314 studenata Filozofskog fakulteta u Nišu sa različitih studijskih programa. Rezultati istraživanja pokazuju da studenti imaju uglavnom pozitivne stavove prema uticaju društvenih mreža na proces učenja. U odnosu na nezavisne varijable istraživanja, statistički značajne razlike u odgovorima ispitanika prisutne su kod varijable pripadnost studijskom programu i varijable učestalost pristupanja društvenim mrežama. Pedagoške implikacije istraživanja odnose se na mogućnosti unapređivanja nastavne prakse na visokoškolskim ustanovama uvođenjem novih medijskih tehnologija, uz inicijative koje podržavaju efikasno učenje i veći razvoj digitalnih kompetencija studenata.

Ključne reči: visoko obrazovanje, studenti, proces učenja, društvene mreže, studiranje.

SOCIAL MEDIA AND STUDENTS' LEARNING

Abstract

Alongside the development of social media, their implementation in the field of higher education has become more common, raising questions about the relationship between youth and new technologies, as well as the impact of social media on the academic performance of students. The aim of this research is to examine students' perceptions of the effects of social

---

¹³ Pripremljeno u okviru projekta Afirmacija pedagoške teorije i prakse u savremenom društvu, koji se izvodi na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Nišu (br. 300/1-14-5-01). Ovo istraživanje podržalo je Ministarstvo nauke, tehnološkog razvoja i inovacija Republike Srbije (Ugovor br. 451-03-66/2024-03).

media on the learning process. The research utilized a descriptive research method and a scaling technique, with a custom-constructed Likert scale instrument used for data collection. The research sample was purposive, comprising 314 students from the Faculty of Philosophy at the University of Niš, from various study programs. The results show that students generally have a positive attitude towards the impact of social media on the learning process. Regarding the independent variables in the research, statistically significant differences in responses were observed concerning the variables of affiliation to a study program and the frequency of social media access. The pedagogical implications of this research are related to the possibilities for improving teaching practices in higher education institutions by introducing new media technologies, along with initiatives that support effective learning and greater development of students' digital competencies.

Keywords: higher education, students, learning process, social media, studying.

UVOD

Sa intenzivnim razvojem digitalnih tehnologija društvene mreže postaju sastavni i neizostavni deo života mladih. Popularne platforme Facebook, Twitter, Instagram, LinkedIn, WhatsApp, Snapchat, Reddit i dr. imaju značajne potencijale za komunikaciju, interakciju, deljenje sadržaja i povezivanje, te stoga ne čudi da one danas mladim ljudima čine osnovni kanal za informisanje i zabavne aktivnosti. Osim toga, društvene mreže postaju i integralni deo akademskih institucija putem kojih visokoškolske ustanove komuniciraju sa studentima i nastavnicima. Sledstveno tome, mnogi nastavnici koriste društvene mreže kao podršku pedagoškom radu u cilju unapređivanja nastavnog procesa putem savremenih digitalnih alata koji čine dodatne resurse za organizaciju raznovrsnih interaktivnih aktivnosti i diskusionih grupa.

Potencijali primene društvenih mreža u procesu studiranja su višestruki jer one omogućavaju povezivanje studenata sa svojim kolegama, što može biti značajno u organizaciji grupnih projekata, kao i za brzu i efikasnu komunikaciju, što olakšava deljenje informacija, raspodelu zaduženja i koordinaciju rada. Društvene mreže su korisne za proširivanje znanja studenata i učenje novih informacija, kao i informisanje o aktuelnim temama i istraživanjima u oblasti studiranja. Kreiranje profesionalnih mreža, poput LinkedIn-a, omogućava studentima da se povežu sa različitim stručnjacima, da istraže mogućnosti za stručnu praksu ili posao nakon završavanja fakulteta. Međutim, pored pomenutih potencijala, potrebno je imati u vidu i određene rizike korišćenja društvenih mreža po studente. Rizici se odnose na pažnju i moguće distrakcije, kao i na rizike u vezi sa prekomernim korišćenjem ovih digitalnih alata.

U skladu sa tim aktuelizuju se pitanja uticaja društvenih mreža na ponašanje i navike studenata, a sve je više izražena zabrinutost u vezi sa uticajem društvenih mreža na akademski uspeh studenata. U prilog tome, smatra se da je pitanje odnosa društvenih mreža i akademskih postignuća studenata otvoreno pitanje, kao i da su istraživanja u ovoj oblasti oskudna i nedosledna (Barton et al., 2021).

TEORIJSKI PRISTUP ISTRAŽIVANJU

Novi mediji i digitalne tehnologije značajno su transformisali metode nastave i učenja, pre svega u domenu novih pristupa i alata koji podstiču interaktivnost i angažovanje učenika i studenata. Primena digitalnih tehnologija u obrazovanju olakšala je pristup

resursima i informacijama, podržala kolaborativno učenje i omogućila personalizovano iskustvo učenja. Sa teorijskog stanovišta, koncepti konstruktivizma, posebno socijalnog konstruktivizma, naglašavaju ulogu interakcije i saradnje u procesu učenja, što se može povezati sa korišćenjem digitalnih alata, uključujući i društvene mreže. Prema Vigotskom (1978), socijalna interakcija je ključna za kognitivni razvoj, a saglasno tome, društvene mreže pružaju platformu za ovakvu interakciju na globalnom nivou. U tom kontekstu, teorija konektivizma koju je razvio Džordž Simens (Siemens, 2005) ističe da znanje i učenje u digitalnom dobu zavise od sposobnosti pojedinca da povezuje različite izvore informacija i saraduje sa drugima u onlajn okruženju. Društvene mreže, kao sredstvo koje omogućava laku razmenu informacija i iskustava, predstavljaju važan alat za primenu ovih teorijskih koncepata u obrazovnom kontekstu. Osim toga, u radu Andersona i Drona (Anderson and Dron, 2011) ukazuje se da različite generacije teorija učenja – od bihevizma i kognitivizma do konstruktivizma i konektivizma – mogu da objasne efekte digitalnih medija na učenje. Stoga, integracija društvenih mreža u obrazovanje nije samo pitanje tehnoloških mogućnosti, već i pedagoških strategija koje podstiču aktivnu i kolaborativnu prirodu učenja u savremenom društvu. Primena digitalnih tehnologija u procesu obrazovanja aktuelizuje pitanja digitalnih kompetencija i digitalne pismenosti kao ključnih uslova transformacije ka kvalitetnom obrazovanju (Levano-Francia et al., 2019; Pettersson, 2018; Senić Ružić, 2021a; Senić Ružić, 2021b).

U skladu sa transformatorskom ulogom društvenih mreža u domenu procesa učenja, došlo je do porasta interesovanja istraživača za ispitivanje različitih aspekata njihovog uticaja na nastavu i učenje u visokom obrazovanju. Nema sumnje da su društvene mreže kreirale nove mogućnosti za razmenu informacija, deljenje, ali i stvaranje sadržaja i postale novi kanal za komunikaciju između studenata i nastavnika (Elkaseh et al., 2016). Zbog svojih tehničkih karakteristika, kao i brze razmene informacija, lakoće korišćenja, kao i jednostavnosti za upotrebu društvene mreže su postale veoma popularni alati u visokom obrazovanju (Stanisavljević Petrović i Mamutović, 2018). Shodno tome, s pravom se postavlja pitanje njihovog uticaja na različite aspekte života i rada studenata, odnosno uticaja društvenih mreža na proces studiranja, učenje studenata i akademski uspeh (Kirschner and Karpinski, 2010; Paul et al., 2012). Smatra se da uticaji društvenih mreža na studente mogu biti pozitivni i negativni, kao i da su uslovljeni obimom i vrstama aktivnosti za koje studenti koriste ove platforme (Mastrodicasa and Metellus, 2013). U suštini, autori su saglasni u stavu da društvene mreže, kao i ostali novi mediji, predstavljaju samo sredstvo i da pitanje uticaja na mlade zavisi od njihove specifične upotrebe, odnosno svrhe u koju se koriste (Mensah and Nizam, 2016). Poznato je da u visokom obrazovanju studenti koriste društvene mreže kao uobičajeno sredstvo za komunikaciju, deljenje materijala i razmenu informacija (Smajlović and Muratović, 2018). Međutim, i dalje ostaje otvoreno pitanje upotrebe društvenih mreža u svrhe obrazovanja, odnosno za učenje u cilju poboljšanja akademskog uspeha. U odnosu na proces učenja i akademska postignuća studenata uticaji društvenih mreža u zavisnosti od svrhe upotrebe mogu biti pozitivni i doprineti deljenju znanja, razmeni informacija koje su od značaja za usvajanje novih znanja. U prilog tome, istraživanja pokazuju da studenti koriste Facebook za razmenu iskustava sa starijim kolegama i vršnjacima o pripremanju ispita, razmenjuju pitanja iz prethodnih ispitnih rokova, kao i obaveštenja o terminima i načinu polaganja ispita,

razmenjuju nastavne materijale i prevode tekstova, što je od posebnog značaja u učenju stranih jezika (Pavlović et al., 2017). Osim toga, pozitivnim se smatra i to što društvene mreže pružaju nove mogućnosti za komunikaciju i interakciju, prilike da mladi lakše izraze svoja mišljenja i stavove u virtuelnom prostoru, mogućnost da se nastava, kao i druge aktivnosti na fakultetu objave i postaju transparentniji, ali i priliku da se razvija digitalna pismenost, kao značajna kompetencija u životu mladih (Siddiqui and Singh, 2016). Kao negativni efekti društvenih mreža u odnosu na učenje, najčešće se navode smanjena pažnja i fokus studenata, narušavanje privatnosti, kao što je objavljivanje ličnih informacija, kredibilnost informacija u online prostoru, gubitak komunikacije “licem u lice” i slično (Kekić, 2015; Siddiqui and Singh, 2016).

Shodno tome, iskustva iz različitih zemalja ukazuju da se pitanje potpunog integrisanja medijskih tehnologija, uključujući i društvene mreže u sistem visokog obrazovanja, mora temeljnije istražiti (Uzun and Kilis, 2019), pre svega u smislu istraživanja mišljenja nastavnika. U tom kontekstu, na dragocene podatke upućuje obimnije istraživanje koje je realizovano na uzorku italijanskog akademskog osoblja sa ciljem da se identifikuje upotreba društvenih medija u oblasti nastavne prakse na fakultetima (Manca and Ranieri, 2016). Rezultati istraživanja ukazuju da univerziteti nastavnici koriste širok spektar digitalnih društvenih medija, među kojima su dominirali Twitter i Facebook, mada nisu skloni da ove platforme integrišu u svoju nastavnu praksu. U istom istraživanju utvrđeno je da percepcije ispitanika o društvenim mrežama zavise od naučne discipline koju predaju. U suštini u pomenutom istraživanju se navodi da su stavovi nastavnika univerziteta ambivalentni u odnosu na prednosti i izazove društvenih mreža u kontekstu visokog obrazovanja, pri čemu su prepreke dominantnije u odnosu na prednosti koje društvene mreže pružaju.

U skladu sa tim, istraživači širom sveta nastoje da pitanje uticaja društvenih mreža na učenje i akademski uspeh studenata sagledaju iz različitih perspektiva. U studiji novijeg datuma, koja je realizovana u Pakistanu (Shafiq and Parveen, 2023), na uzorku od 10 vodećih univerziteta dokazano je da društvene mreže kada se koriste za razmenu znanja imaju pozitivne uticaje na akademska postignuća studenata. Osim toga, podaci navedenog istraživanja pokazuju da studenti koji koriste društvene mreže imaju bolju komunikaciju sa kolegama i nastavnicima. Slično tome, ukazuje se da društveni mediji u visokom obrazovanju mogu biti korisni kao nastavna sredstva u smislu videa i drugih vizuelnih materijala i da kao takvi mogu doprinosti akademskom učenju studenata (Moghavvemi et al., 2018). Ovo se pre svega odnosi na korišćenje različitih vizuelnih i audiovizuelnih alata kao što je YouTube, koji se smatra efikasnim alatom koji može poboljšati učenje ukoliko je video materijal zaista relevantan za predmet. Posmatrano u tom kontekstu preporučuje su upotreba ovog društvenog medija, posebno na studijama za obrazovanje budućih novinara, gde je utvrđena njegova višestruka korisnost (Pavlovic and Obradovic, 2015).

U nameri da se bliže osvetli odnos između upotrebe društvenih mreža i akademskog učenika studenata, sa fokusom na uticaje na pažnju i motivaciju, u istraživanju Bartona i saradnika (Barton et al., 2021), ispitano je 659 studenata osnovnih i postdiplomskih studija. Nalazi istraživanja pokazuju da upotreba društvenih medija u procesu studiranja i pažnja studenata čine značajne prediktore za akademski učinak studenata. Na isti način kao i u prethodno navedenom istraživanju,

grupa istraživača utvrdila je da je izloženost studenata sajtu za društveno umrežavanje u korelaciji sa akademskim rezultatima i da delimično utiče na akademska postignuća studenata (Nti et al., 2022). U nekim istraživanjima ukazuje se na rizike korišćenja društvenih mreža, uključujući i internet zavisnost, koja u vezi sa opsegom vremena koje studenti provode na društvenim mrežama može biti značajan prediktor za nezadovoljavajuće akademske rezultate (Al-Menayes, 2015). Na slične rezultate u vezi sa prekomernim korišćenjem društvenih mreža ukazuju i druga istraživanja (Alwagait et al., 2015). U navedenom istraživanju ukazuje se, takođe, da je vreme provedeno na društvenim mrežama značajan faktor koji negativno utiče na učinak studenata. Saglasno tome, veoma je važno da studenti znaju da odgovorno upravljaju vremenom i da održe balans između akademskih obaveza i vremena provedenog na društvenim mrežama. Odgovorno upravljanje vremenom na društvenim mrežama od studenata zahteva svesnost, postavljanje prioriteta i usmeravanje aktivnosti ka konstruktivnim ciljevima učenja. Takav pristup korišćenju društvenih mreža, može pomoći studentima da iskoriste prednosti društvenih mreža u obrazovne svrhe, ali i da istovremeno održavaju balans između onlajn aktivnosti i akademskih obaveza.

METODOLOŠKI PRISTUP PROBLEMU

Cilj istraživanja je da se istraže percepcije studenta Filozofskog fakulteta u Nišu o uticaju društvenih mreža na proces učenja. Podaci prikazani u radu predstavljaju deo obimnijeg istraživanja o odnosu studenata prema društvenim mrežama u kome je učestvovalo 314 studenata osnovnih studija. U Tabeli 1 dat je prikaz uzorka i nezavisnih varijabli istraživanja:

Tabela 1

Prikaz uzorka i nezavisnih varijabli istraživanja

Uzorak i nezavisne varijable istraživanja			Broj studenata i procenat
Varijable:	Godina studija	I godina	121 (38.5%)
		II godina	73 (23.2%)
		III godina	66 (21%)
		IV godina	54 (17.2%)
	Studijski program	Psihologija	126 (40.1%)
		Pedagogija	80 (25.5%)
		Socijalna politika i socijalni rad	20 (6.4%)
		Komuniciranje i odnosi sa javnošću	46 (14.6%)

		Novinarstvo	42 (13.4%)
Prosečna ocena tokom studiranja		6.00-6.99	10 (3.2%)
		7.00-7.99	78 (24.8%)
		8.00-8.99	149 (47.5%)
		9.00-10.00	77 (24.5%)
Dužina prisutnosti na društvenim mrežama		Bez otvorenog profila:	-
		Manje od 1 godine	-
		Više od 1 godine, a manje od 5 godina	22 (7%)
		Više od 5, a manje od 10 godina	205 (65.3%)
		Više od 10 godina	87 (27.7%)
Učestalost pristupanja društvenim mrežama		Nikad	-
		Retko (nekoliko puta mesečno)	4 (1.3%)
		Ponekad (nekoliko puta nedeljno)	6 (1.9%)
		Često (više puta nedeljno)	32 (10.2%)
		Redovno (svakodnevno)	272 (86.6%)

U okviru istraživanja definisani su sledeći zadaci:

1. Analizirati stavove studenata o tome kako društvene mreže utiču na njihovo učenje.
2. Ispitati postojanje statistički značajnih razlika u odgovorima ispitanika s obzirom na nezavisne varijable istraživanja.

U skladu sa postavljenim zadacima, u istraživanju su formulisane sledeće istraživačke hipoteze:

1. Studenti pozitivno ocenjuju uticaj društvenih mreža na proces učenja.
2. Nema statistički značajnih razlika u odnosu na nezavisne varijable istraživanja.

Prikupljanje podataka je obavljeno korišćenjem petostepene skale procene, a za potrebe ovog rada, korišćeni su podaci sa subskale od osam ajtema, koja se odnosi na društvene mreže i učenje studenata. Subskala pod nazivom *Stavovi studenata o uticaju društvenih mreža na proces učenja* (SSDMU) obuhvatala je vrednosti od 1 do 5, gde je 1 označavao potpunu nesaglasnost, 2 delimičnu nesaglasnost, 3 neodlučnost, 4 delimičnu saglasnost i 5 potpunu saglasnost sa dotičnim ajtemom, isto kao i u drugim subskalama na osnovu koji su već objavljeni radovi iz ovog istraživanja

(Marković et al., 2024; Vujović i sar., 2022). Vrednost Kronbahovog alfa koeficijenta za datu skalu je $\alpha = .764$, što ukazuje na dobru pouzdanost i unutrašnju konzistentnost varijabli.

Za proveru postojanja statistički značajnih razlika u odgovorima ispitanika u odnosu na nezavisne varijable korišćen je F test, a od Post Hoc Test-ova korišćen je LSD test.

PREGLED I INTERPRETACIJA ISTRAŽIVAČKIH REZULTATA

U Tabeli 2. su prikazane percepcije studenata (N=314) o uticaju društvenih mreža na proces učenja. Za svaki ajtem u istraživanju navedeni su prosek odgovora studenata (M), standardna devijacija (SD) i nivo saglasnosti ili nesaglasnosti sa datom tvrdnjom.

Tabela 2.

Stavovi studenata prema uticaju društvenih mreža na proces učenja

Ajtemi	M	SD	1	2	3	4	5
Društvene mreže mogu biti korisne u pripremanju za nastavu i ispite	4.04	0.98	2.9	5.1	13.1	42.7	36.3
Korišćenje društvenih mreža u nastavnom procesu podstiče interesovanje studenata	3.44	1.09	5.7	12.7	30.3	34.4	16.9
Korišćenje društvenih mreža u procesu studiranja može unaprediti moje obrazovno postignuće	3.33	1.13	8.3	11.5	35.4	28.3	16.6
Društvene mreže se mogu koristiti kao efikasno sredstvo za poboljšanje učenja	3.25	1.12	10.2	11.1	33.8	33.1	11.8
Društvene mreže mogu unaprediti kolaborativno učenje	3.83	1.05	4.1	5.1	24.5	36.0	30.3
Društvene mreže mogu povećati razmenu znanja među studentima	4.15	0.87	1.3	3.8	12.1	44.6	38.2
Društvene mreže mi otežavaju da se koncentrišem na učenje	3.35	1.22	8.9	16.2	24.8	30.6	19.4
Korišćenje društvenih mreža ne odvlači pažnju i ne ometa u učenju	2.43	1.23	29.6	24.5	26.4	12.1	7.3

Putem analiziranja dobijenih prosečnih odgovora može se konstatovati da je prisutna ambivalentnost ispitanika kod četiri ajtema ili blaža saglasnost za tri ajtema, pri proceni uticaja društvenih mreža na proces učenja. U suštini, većina ispitanih studenata je dala odgovore koji su na skali procene označeni brojem 3, što ukazuje na prisustvo neodlučnosti i broja 4 koji ukazuje na delimičnu saglasnost, s obzirom da je primenjena skala procene bila petostepena. Jedino kod ajtema koji se odnosi na tvrdnju da društvene mreže ne odvlače pažnju i ne ometaju učenje ispitanici ispoljavaju delimičnu nesaglasnost sa datom tvrdnjom.

Ispitanici su u većem broju iskazali saglasnost koja je bila delimična 42.7% ili celovita 36.3%) u vezi sa ajtemom da platforme socijalnih mreža mogu biti korisne u

pripremanju za nastavu i ispite, 13.1% je neodlučno, dok se mali procenat ispitanika nije saglasio (2.9% uopšte nije saglasno, 5.1% delimično nije saglasno).

Studenti su na sličan način procenili tvrdnju *Korišćenje društvenih mreža u nastavnom procesu podstiče interesovanje studenata*, pri čemu je 16.9% u potpunosti saglasno, 34.4% je delimično saglasno, neodlučno je 30.3%, dok se uopšte nije saglasilo 5.7%, a delimično nije saglasno 12.7% ispitanika.

Većina ispitanih studenata ima pozitivan pogled na ideju da upotreba socijalnih medija u obrazovnom procesu može poboljšati njihove akademske rezultate (8.3% se uopšte nije saglasilo, 11.5% je delimično saglasno, 35.4% je ambivalentno dok ostali iskazuju saglasnost sa pomenutim ajtemom – 28.3% delimično, a 16.6% u potpunosti).

Veći broj ispitanih studenata na pozitivan način procenjuje ajtem *Društvene mreže se mogu koristiti kao efikasno sredstvo za poboljšanje učenja* – 11.8% iskazuje celovitu saglasnost, 33.8% je saglasno samo delimično, 33.8% iskazuje ambivalentnost, dok se oko petine ispitanika nije saglasilo sa navedenom tvrdnjom (11.1% delimično nije saglasno, 10.2% uopšte nije saglasno).

Da *Društvene mreže mogu unaprediti kolaborativno učenje* (u potpunosti 30.3% ili delimično 36.0% delimično) uverena je većina ispitanih studenata. Nešto manje od četvrtine ispitanika (24.5%) iskazuje neodlučnost, dok su u manjem broju, neki ispitanici iskazali da nisu saglasni (4.1% nije saglasno, 5.1% delimično).

Studenti su na sličan način procenili tvrdnju da društvene mreže mogu povećati razmenu znanja među studentima, pri čemu je 38.2% u potpunosti saglasno, 44.6% pokazuje delimičnu saglasnost, neodlučno je 12.1%, dok se uopšte nije saglasno 1.3%, a delimičnu nesaglasnost iskazuje 3.8% ispitanika.

Većina učesnika u istraživanju je pokazala slaganje (delimično 30.6% i potpuno 19,4%) sa ajtemom da društvene mreže otežavaju studentima da se koncentrišu na učenje, dok je 24.8% ostalo neodlučno. Približno petina ispitanika je izrazila neslaganje sa ovom tvrdnjom i to 8.9% uopšte nije saglasno, dok 16.2% iskazuje delimičnu nesaglasnost.

Većina ispitanika ima negativne stavove po pitanju tvrdnje da *Korišćenje društvenih mreža ne odvlači pažnju i ne ometa u učenju* – 7.3% je iskazalo potpunu saglasnost, dok delimičnu saglasnost iskazuje 12.1% ispitanika. Ambivalentnost u odnosu na ovu tvrdnju iskazalo je 26.4%, dok čak nešto više od polovine ispitanika nije saglasno sa navedenom tvrdnjom (24.5% iskazuje delimičnu nesaglasnost, 29.6% uopšte nije saglasno).

U narednim tabelama dati su podaci o statističkoj značajnosti u odgovorima ispitanika u odnosu na nezavisne varijable istraživanja: godina studija, studijski program, prosečna ocena, dužina prisustva i učestalost pristupanja platformama socijalnih medija.

Tabela 3.

Statistički značajne razlike u stavovima studenata u zavisnosti od godine studija

Ajtemi	Godina studija	M	SD	F	df	p
	I	3.94	1.06	1.85	3	0.1
	II	4.27	0.92			

Društvene mreže mogu biti korisne u pripremanju za nastavu i ispite	III	4.02	0.94			
	IV	4.00	0.89			
Korišćenje društvenih mreža u nastavnom procesu podstiče interesovanje studenata	I	3.94	1.06	0.58	3	0.6 3
	II	4.27	0.92			
	III	4.02	0.94			
	IV	4.00	0.89			
Korišćenje društvenih mreža u procesu studiranja može unaprediti moje obrazovno postignuće	I	3.28	1.10	1.25	3	0.2 9
	II	3.44	1.17			
	III	3.17	1.20			
	IV	3.52	1.08			
Društvene mreže se mogu koristiti kao efikasno sredstvo za poboljšanje učenja	I	3.21	1.08	0.39	3	0.7 6
	II	3.32	1.21			
	III	3.17	1.25			
	IV	3.35	0.93			
Društvene mreže mogu unaprediti kolaborativno učenje	I	3.72	1.07	2.05	3	0.1 1
	II	4.01	1.01			
	III	3.70	1.19			
	IV	4.00	0.82			
Društvene mreže mogu povećati razmenu znanja među studentima	I	4.14	0.89	0.76	3	0.5 2
	II	4.22	0.79			
	III	4.20	0.86			
	IV	4.00	0.93			
Društvene mreže mi otežavaju da se koncentrišem na učenje	I	3.19	1.21	2.39	3	0.0 7
	II	3.25	1.31			
	III	3.61	1.12			
	IV	3.56	1.18			
Korišćenje društvenih mreža ne odvlači pažnju i ne ometa u učenju	I	2.47	1.17	1.97	3	0.1 2
	II	2.25	1.27			
	III	2.30	1.31			
	IV	2.74	1.20			

Iz podataka u Tabeli 3 vidi se da godine studija, kao nezavisna varijabla, ne pokazuju statistički značajan uticaj na stavove ispitanika o delovanju društvenih mreža na proces učenja.

Tabela 4.

Statistički značajne razlike u stavovima studenata u zavisnosti od studijskog programa

Ajtemi	Studijski program	M	SD	F	df	p
Društvene mreže mogu biti korisne u pripremanju za nastavu i ispite	PSI	4.15	0.89	1.67	4	0.1 6
	SPSR	3.70	0.86			
	PED	3.89	0.89			
	KOMOJ	4.15	1.25			

	NOV	4.07	1.07			
Korišćenje društvenih mreža u nastavnom procesu podstiče interesovanje studenata	PSI	3.39	1.12	0.98	4	0.4 2
	SPSR	3.15	1.09			
	PED	3.58	0.95			
	KOMOJ	3.57	1.15			
	NOV	3.33	1.18			
Korišćenje društvenih mreža u procesu studiranja može unaprediti moje obrazovno postignuće	PSI	3.29	1.10	0.27	4	0.9 9
	SPSR	3.55	0.94			
	PED	3.33	1.13			
	KOMOJ	3.39	1.26			
	NOV	3.33	1.20			
Društvene mreže se mogu koristiti kao efikasno sredstvo za poboljšanje učenja	PSI	3.20	1.15	0.56	4	0.6 9
	SPSR	3.25	1.07			
	PED	3.18	1.06			
	KOMOJ	3.43	1.24			
	NOV	3.36	1.05			
Društvene mreže mogu unaprediti kolaborativno učenje	PSI	3.91	1.02	0.86	4	0.4 9
	SPSR	3.50	0.76			
	PED	3.75	1.01			
	KOMOJ	3.83	1.22			
	NOV	3.90	1.12			
Društvene mreže mogu povećati razmenu znanja među studentima	PSI	4.30	0.71	2.69	4	0.0 3
	SPSR	3.75	0.85			
	PED	4.10	0.91			
	KOMOJ	4.15	0.87			
	NOV	3.95	1.12			
Društvene mreže mi otežavaju da se koncentrišem na učenje	PSI	3.43	1.24	2.60	4	0.0 4
	SPSR	4.00	0.72			
	PED	3.15	1.16			
	KOMOJ	3.13	1.36			
	NOV	3.45	1.17			
Korišćenje društvenih mreža ne odvlači pažnju i ne ometa u učenju	PSI	2.27	1.18	2.45	4	0.0 4
	SPSR	2.35	1.27			
	PED	2.59	1.24			
	KOMOJ	2.24	1.29			
	NOV	2.86	1.24			

Podaci prikazani u Tabeli 4 pokazuju da varijabla studijski program statistički značajno utiče na stavove studenata prema ispitivanoj tematici samo kod procene tri ajtema. Naime, za ajtem *Društvene mreže mogu povećati razmenu znanja među studentima* izračunati LSD Post Hoc Test pokazuje da postoji razlika u odgovorima između studenata psihologije koji nešto pozitivnije procenjuju navedenu tvrdnju u odnosu na studente socijalne politike i socijalnog rada, kao i na studente novinarstva. Kod ajtema *Društvene mreže mi otežavaju da se koncentrišem na učenje* izračunati Post Hoc Test pokazuje da postoji razlika u odgovorima između studenata socijalne

politike i socijalnog rada koji pozitivnije procenjuju navedenu tvrdnju u odnosu na studente pedagogije. Za ajtem *Korišćenje društvenih mreža ne odvlači pažnju i ne ometa u učenju* izračunati Post Hoc Test pokazuje da postoji razlika u odgovorima između studenata novinarstva koji nešto manje negativno procenjuju navedenu tvrdnju u odnosu na studente psihologije, kao i na studente komuniciranja i odnosa s javnošću.

Tabela 5.

Statistička značajnost razlika u stavovima studenata u odnosu na prosečnu ocenu

Ajtemi	Prosečna ocena	M	SD	F	df	P
Društvene mreže mogu biti korisne u pripremanju za nastavu i ispite	6.00-6.99	4.00	0.82	0.4 2	3	0. 74
	7.00-7.99	4.05	0.94			
	8.00-8.99	3.99	1.01			
	9.00-10.00	4.15	0.98			
Korišćenje društvenih mreža u nastavnom procesu podstiče interesovanje studenata	6.00-6.99	3.30	1.16	0.4 2	3	0. 74
	7.00-7.99	3.35	1.14			
	8.00-8.99	3.50	1.07			
	9.00-10.00	3.43	1.08			
Korišćenje društvenih mreža u procesu studiranja može unaprediti moje obrazovno postignuće	6.00-6.99	3.60	0.70	0.2 0	3	0. 90
	7.00-7.99	3.32	1.10			
	8.00-8.99	3.34	1.17			
	9.00-10.00	3.31	1.15			
Društvene mreže se mogu koristiti kao efikasno sredstvo za poboljšanje učenja	6.00-6.99	3.30	1.06	0.1 4	3	0. 93
	7.00-7.99	3.18	1.12			
	8.00-8.99	3.28	1.17			
	9.00-10.00	3.27	1.06			
Društvene mreže mogu unaprediti kolaborativno učenje	6.00-6.99	3.80	0.79	0.7 8	3	0. 51
	7.00-7.99	3.69	1.05			
	8.00-8.99	3.91	1.05			
	9.00-10.00	3.81	1.07			
Društvene mreže mogu povećati razmenu znanja među studentima	6.00-6.99	4.20	0.63	0.05	3	0. 98
	7.00-7.99	4.14	0.85			
	8.00-8.99	4.13	0.91			
	9.00-10.00	4.17	0.84			
Društvene mreže mi otežavaju da se koncentrišem na učenje	6.00-6.99	3.20	1.32	0.21	3	0. 89
	7.00-7.99	3.44	1.17			
	8.00-8.99	3.32	1.22			
	9.00-10.00	3.36	1.27			
Korišćenje društvenih mreža ne odvlači pažnju i ne ometa u učenju	6.00-6.99	2.30	1.16	2.51	3	0. 06
	7.00-7.99	2.60	1.24			
	8.00-8.99	2.51	1.28			
	9.00-10.00	2.11	1.08			

Iz podataka u Tabeli 5 proizilazi da prosečna ocena u toku studija ne pokazuje statistički značajan uticaj na stavove studenata o ispitivanoj tematici. Jedino je kod

ajtema *Korišćenje društvenih mreža ne odvlači pažnju i ne ometa u učenju* izračunata p vrednost blizu statističke značajnosti. LSD Post Hoc Test pokazuje da kod navedenog ajtema postoji razlika u odgovorima između studenata sa najvišom prosečnom ocenom (9.00-10.00) koji nešto negativnije procenjuju navedenu tvrdnju u odnosu na studente sa prosečnom ocenom 7.00-7.99, kao i na studente sa prosečnom ocenom 8.00-8.99.

Tabela 6.

Statistička značajnost razlika u stavovima studenata u odnosu na dužinu prisutnosti na društvenim mrežama

Ajtemi	Dužina prisutnosti	M	SD	F	df	p
Društvene mreže mogu biti korisne u pripremanju za nastavu i ispite	1-5 godina	3.95	0.84	0.45	2	0.63
	5-10 godina	4.02	1.03			
	Više od 10 godina	4.13	0.87			
Korišćenje društvenih mreža u nastavnom procesu podstiče interesovanje studenata	1-5 godina	3.27	1.28	0.29	2	0.75
	5-10 godina	3.46	1.06			
	Više od 10 godina	3.44	1.12			
Korišćenje društvenih mreža u procesu studiranja može unaprediti moje obrazovno postignuće	1-5 godina	3.00	1.15	1.77	2	0.17
	5-10 godina	3.31	1.14			
	Više od 10 godina	3.48	1.11			
Društvene mreže se mogu koristiti kao efikasno sredstvo za poboljšanje učenja	1-5 godina	3.00	1.15	1.30	2	0.27
	5-10 godina	3.22	1.11			
	Više od 10 godina	3.39	1.14			
Društvene mreže mogu unaprediti kolaborativno učenje	1-5 godina	3.77	0.97	1.36	2	0.26
	5-10 godina	3.77	1.08			
	Više od 10 godina	3.99	0.97			
Društvene mreže mogu povećati razmenu znanja među studentima	1-5 godina	4.27	0.63	0.29	2	0.75
	5-10 godina	4.15	0.86			
	Više od 10 godina	4.11	0.93			
Društvene mreže mi otežavaju da se koncentrišem na učenje	1-5 godina	3.14	1.42	0.39	2	0.67
	5-10 godina	3.36	1.20			
	Više od 10 godina	3.39	1.20			
Korišćenje društvenih mreža ne odvlači pažnju i ne ometa u učenju	1-5 godina	2.50	1.22	0.58	2	0.56
	5-10 godina	2.38	1.20			
	Više od 10 godina	2.54	1.32			

Iz prikazanih podataka u Tabeli 6 primetno je da godine studija, kao nezavisna varijabla istraživanja, nemaju statistički značajan uticaj na stavove studenata o delovanju društvenih mreža na proces učenja

Tabela 7. Razlike u stavovima ispitanika prema učestalosti pristupa društvenim mrežama

Ajtemi	Učestalost pristupanja DM	M	SD	F	df	P
Društvene mreže mogu biti korisne u pripremanju za nastavu i ispite	Retko	4.00	0.82	1.10	3	0.35
	Ponekad	4.00	0.89			
	Često	3.75	1.14			
	Redovno	4.08	0.96			
Korišćenje društvenih mreža u nastavnom procesu podstiče interesovanje studenata	Retko	2.75	1.50	0.80	3	0.50
	Ponekad	3.83	0.75			
	Često	3.47	0.98			
	Redovno	3.44	1.10			
Korišćenje društvenih mreža u procesu studiranja može unaprediti moje obrazovno postignuće	Retko	2.75	1.26	0.55	3	0.64
	Ponekad	3.17	0.75			
	Često	3.22	1.26			
	Redovno	3.36	1.12			
Društvene mreže se mogu koristiti kao efikasno sredstvo za poboljšanje učenja	Retko	2.50	1.73	0.90	3	0.44
	Ponekad	3.00	0.63			
	Često	3.13	1.18			
	Redovno	3.28	1.11			
Društvene mreže mogu unaprediti kolaborativno učenje	Retko	3.75	0.96	0.15	3	0.93
	Ponekad	3.83	0.75			
	Često	3.72	0.96			
	Redovno	3.85	1.07			
Društvene mreže mogu povećati razmenu znanja među studentima	Retko	3.75	0.50	0.88	3	0.45
	Ponekad	4.33	0.82			
	Često	3.97	0.82			
	Redovno	4.17	0.88			
Društvene mreže mi otežavaju da se koncentrišem na učenje	Retko	3.75	1.26	5.11	3	0.02
	Ponekad	2.00	0.89			
	Često	2.84	1.14			
	Redovno	3.44	1.20			
Korišćenje društvenih mreža ne odvlači pažnju i ne ometa u učenju	Retko	2.50	1.91	0.05	3	0.98
	Ponekad	2.50	0.55			
	Često	2.50	1.27			
	Redovno	2.42	1.24			

Iz podataka koji su prikazani u Tabeli 7 zaključuje se da učestalost pristupanja društvenim mrežama tokom dana nema značajan statistički uticaj na stavove studenata o delovanju društvenih mreža na proces učenja, osim u slučaju ajtema *Društvene mreže mi otežavaju da se koncentrišem na učenje*. Izračunati LSD Post Hoc Test pokazuje da postoji razlika u odgovorima između studenata koji redovno pristupaju društvenim mrežama (koji izražavaju neodlučnost pri proceni – M-3.44), u poređenju sa studentima koji ponekad pristupaju (koji izražavaju delimičnu nesaglasnost s

navedenom tvrdnjom – M-2.00), kao i na studente koji često pristupaju društvenim mrežama (koji izražavaju nešto niži stepen neodlučnosti pri proceni – M-2.84).

DISKUSIJA REZULTATA

Rezultati dobijeni istraživanjem pokazuju da ispitanici, u odnosu na veći broj tvrdnji koje se tiču procene uticaja društvenih mreža na proces učenja iskazuju neodlučnost ili blagu saglasnost. Razlozi tome mogu biti različiti, a najčešće obuhvataju kombinaciju faktora koje se odnose na percepciju i iskustvo u korišćenju društvenih medija i načina na koje oni utiču na učenje studenata. Naime, razlozi za neodlučnost studenata mogu se naći u tome što studenti na društvenim mrežama nalaze mnoštvo informacija, ali njihov kredibilitet može biti upitan, što posmatrano sa stanovišta tačnosti i pouzdanosti informacija za učenje može biti sporno. Osim toga, studenti su možda svesni da društvene mreže mogu biti i ometajući faktor tokom učenja, odnosno faktor koji narušava koncentraciju i fokusiranje na zadatke. U prilog tome govori i nalaz kod ajtema koji se odnosi na tvrdnju da društvene mreže ne odvlače pažnju i ne ometaju učenje, gde su ispitanici iskazali delimičnu nesaglasnost sa datom tvrdnjom. S druge strane, ispitanici nemaju dileme u vezi tvrdnje da društvene mreže mogu biti korisne u pripremanju za nastavu i ispite, gde je izražena visoka saglasnost, kao i kod ajtema da korišćenje društvenih mreža u nastavnom procesu podstiče interesovanje studenata, što je pokazano i u drugim istraživanjima (Đurica i sar., 2018). Pozitivni stavovi ispitanika dominiraju i kod tvrdnje da korišćenje društvenih mreža u procesu studiranja može unaprediti obrazovno postignuće studenata, što implicira da su studenti svesni da društvene mreže mogu biti značajna pomoć i podrška tokom učenja i pripremanja predispitnih obaveza. Da društvene mreže mogu biti od pomoći studentima u procesu studiranja pokazuju i druga srodna istraživanja (Pavlović et al., 2017). Interesantno je da premda smatraju da društvene mreže mogu biti od pomoći tokom studiranja, kao i da mogu unaprediti njihovo obrazovno postignuće, ispitanici su ipak skeptični u pogledu korišćenja društvenih mreža kao efikasnog sredstva za poboljšanje učenja, jer se oko petina ispitanika nije saglasilo sa navedenom tvrdnjom. Razlozi tome mogu se tražiti, između ostalog, i u tome da studenti nisu baš sigurni u to kako na najbolji način mogu iskoristiti društvene mreže u svrhu učenja ili možda nisu dovoljno upoznati sa pouzdanim digitalnim resursima i alatima. Za razliku od toga ispitanici nemaju dileme o potencijalima društvenih mreža za unapređivanje kolaborativnog učenja, jer je više od polovine ispitanika u potpunosti ili delimično saglasno sa tvrdnjom da društvene mreže mogu unaprediti kolaborativno učenje. Slično tome, ispitanici su u većem broju saglasni da društvene mreže mogu povećati razmenu znanja među studentima, što je potvrđeno i drugim istraživanjima (Elkaseh et al., 2016).

U skladu sa dobijenim rezultatima može se konstatovati da je prva hipoteza, kojom se pretpostavlja da studenti imaju pozitivne stavove prema uticaju društvenih mreža na proces učenja delimično potvrđena.

Rezultati istraživanja u odnosu na nezavisne varijable ukazuju na postojanje statistički značajnih razlika kod varijable koja se odnosi na studijski program koji studenti pohađaju. Naime, u okviru ovog dela statistički značajne razlike prisutne su kod procene tri ajtema *Društvene mreže mogu povećati razmenu znanja među*

studentima, Društvene mreže mi otežavaju da se koncentrišem na učenje i Korišćenje društvenih mreža ne odvlači pažnju i ne ometa u učenju. Postojanje statistički značajnih razlika u odgovorima studenata različitih studijskih programa može biti uslovljeno brojnim faktorima, među kojima se mogu izdvojiti različita iskustva i poznavanje društvenih mreža i njihove upotrebe u kontekstu učenja, različite potrebe i ciljevi u vezi sa primenom društvenih mreža u učenju, kao i različiti stavovi i percepcije o tome koliko su društvene mreže korisne ili ometajuće u procesu učenja. U skladu sa dobijenim rezultatima može se konstatovati da prisutne statističke značajne razlike u odgovorima studenata socijalne politike i socijalnog rada u odnosu na studente pedagogije, mogu biti povezani sa tim da studenti socijalne politike i socijalnog rada imaju veće iskustvo u korišćenju društvenih mreža, da ih vide kao korisne alate za učenje i imaju pozitivniji stav prema njima. Za razliku od toga, studenti pedagogije verovatno imaju manje iskustva sa društvenim mrežama u procesu učenja, manje uviđaju njihovu korisnost u kontekstu svojih studija, oprezniji su i rezervisaniji u vezi sa korišćenjem društvenih mreža u obrazovnom kontekstu. Slično tome, kod ajtema *Korišćenje društvenih mreža ne odvlači pažnju i ne ometa učenju* prisutne razlike u odgovorima između studenata novinarstva i studenata psihologije, mogu se protumačiti pre svega činjenicom da su studenti novinarstva koji manje negativno procenjuju navedenu tvrdnju u odnosu na studente psihologije, u većoj meri upoznati sa potencijalima društvenih mreža, s obzirom na to da tokom studija više uče o novim medijama i njihovim potencijalima, a verovatno i više koriste društvene mreže za predispitne obaveze i druge zadatke u vezi sa studiranjem.

Kod ostalih nezavisnih varijabli (godina studija, prosečna ocena tokom studiranja, dužina prisutnosti na društvenim mrežama) nema statistički značajnih razlika, na šta ukazuju i rezultati drugih istraživanja (Pavlović i sar., 2019).

Statistički značajne razlike u odgovorima ispitanika prisutne su kod varijable učestalost pristupanja društvenim mrežama u toku dana. Naime, kod ove varijable prisutna je statistički značajna razlika u odgovorima između studenata koji redovno pristupaju društvenim mrežama, koji izražavaju neodlučnost pri proceni tvrdnje *Društvene mreže mi otežavaju da se koncentrišem na učenje*, u poređenju sa studentima koji ponekad pristupaju i koji izražavaju delimičnu nesaglasnost sa ovom tvrdnjom, kao i u odgovorima studenata koji često pristupaju društvenim mrežama, a koji su izrazili nešto niži stepen neodlučnosti pri proceni. Ovakvi rezultati mogu ukazivati da studenti koji redovno pristupaju društvenim mrežama imaju više informacija o njihovom uticaju na fokusiranje tokom učenja ili imaju veću samokontrolu i toleranciju na distrakcije, što je u vezi sa njihovim duboko ukorenjenim navikama korišćenja društvenih mreža. Za razliku od toga, studenti koji ponekad pristupaju društvenim mrežama, možda nisu u tolikoj meri svesni njihovih efekata ili ih ne doživljavaju tako intenzivno, što može rezultirati izražavanjem manje neodlučnosti ili nesaglasnosti sa pomenutom tvrdnjom.

Na osnovu dobijenih rezultata u odnosu na nezavisne varijable može se konstatovati da je druga hipoteza istraživanja delimično potvrđena. Naime, primećeno je postojanje razlika koje su statistički značajne u odgovorima ispitanika u zavisnosti od studijskog programa i učestalosti pristupanja društvenim mrežama tokom dana.

ZAKLJUČAK

Na osnovu rezultata dobijenih istraživanjem može se zaključiti da među ispitanicima provejava sumnja i neodlučnost kada je u pitanju korišćenje društvenih mreža u procesu učenja, mada postoji veći broj ispitanika koji su saglasni sa tvrdnjama da uticaji društvenih mreža mogu biti pozitivni i da se one mogu koristiti tokom studiranja u svrhe obrazovanja. Dobijeni rezultati u odnosu na drugi istraživački zadatak pokazuju da su u odgovorima ispitanika vidljive razlike koje su statistički značajne u odnosu na nezavisne varijable kao što je pripadnost studijskom programu i učestalost pristupanja društvenim mrežama.

U suštini rezultati ukazuju da naši studenti nisu sasvim sigurni kako se i na koji način tačno mogu koristiti društvene mreže u procesu učenja, kao i da je neophodna podrška institucije, a pre svega nastavnika kako bi potencijali društvenih mreža bili u većoj meri iskorišćeni u procesu učenja.

U tom kontekstu, kao značajne implikacije za nastavnu praksu na univerzitetima izdvajaju se one koje se odnose na veći udeo korišćenja društvenih mreža u procesu studiranja u obrazovne svrhe, a, pre svega, u cilju poboljšanja procesa učenja i postizanja boljih obrazovnih rezultata. Takvo stanovište je usko povezano sa modernizacijom univerziteta kroz implementaciju novih medijskih tehnologija, čiji sastavni deo čine i društvene mreže. U skladu sa tim su i preporuke da je neophodno u većoj meri raditi na podizanju nivoa digitalne pismenosti studenata, ali i nastavnika, što bi omogućilo da se bolje upoznaju savremeni digitalni alati i da se na adekvatan način i pravovremeno koriste u svrhe obrazovanja.

Premda realizovano istraživanje ukazuje na podatke koji se tiču odnosa studenata prema društvenim mrežama kao alatu za učenje, ipak se može konstatovati da sprovedeno istraživanje ima ograničenja koja su pre svega vezana za veličinu uzorka, kao i činjenicu da je istraživanje urađeno na samo jednom fakultetu, što mu donekle daje lokalni karakter. Osim toga, primena drugačije metodologije u smislu kvalitativnih metoda istraživanja svakako bi dala detaljnije podatke o percepcijama studenata i njihovom odnosu prema društvenim mrežama. U skladu sa tim, rezultati istraživanja mogu biti od koristi istraživačima koji se bave tematikom odnosa novih medija i studenata za neka buduća istraživanja.

LITERATURA:

1. Al-Menayes, J. J. (2015) Social media use, engagement and addiction as predictors of academic performance, *International Journal of Psychological Studies*, 7 (4), p. 86-94.
2. Alshalawi, A. S. (2022) Social media usage intensity and academic performance among undergraduate students in Saudi Arabia, *Contemporary Educational Technology*, 14 (2), p. ep361.
3. Alwagait, E., Shahzad, B., Alim, S. (2015) Impact of social media usage on students academic performance in Saudi Arabia, *Computers in Human Behavior*, 51, p. 1092-1097.
4. Anderson, T., Dron, J. (2011) Three generations of distance education pedagogy, *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 12 (3), p. 80-97.
5. Barton, B. A., Adams, K. S., Browne, B. L., Arrastia-Chisholm, M. C. (2021) The effects of social media usage on attention, motivation, and academic performance, *Active Learning in Higher Education*, 22 (1), p. 11-22.
6. Đurica, N., Soleša, D., Šimović, V., Đurica, M. (2018) Percepcije studenata o važnosti upotrebe Facebooka za akademske svrhe, *Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje*, 20 (4), p. 1059-1087.
7. Elkaseh, A. M., Wong, K. W., Fung, C. C. (2016) Perceived ease of use and perceived usefulness of social media for e-learning in Libyan higher education: A structural equation modeling analysis, *International Journal of Information and Education Technology*, 6 (3), p. 192-199.
8. Kekić, A. (2015) Zašto studenti ne koriste Fejsbuk? Razlozi nekorisćenja i percepcija korisnika, *Communication and Media*, 10 (33), str. 57-78.
9. Kirschner, P. A., Karpinski, A. C. (2010) Facebook and academic performance, *Computers in Human Behaviour*, (26), p. 1237-1245.
10. Levano-Francia, L., Sanchez Diaz, S., Guillén-Aparicio, P., Tello-Cabello, S., Herrera-Paico, N., Collantes-Inga, Z. (2019) Digital Competences and Education, *Journal of Educational Psychology-Propósitos y Representaciones*, 7 (2), p. 579-588.
11. Manca, S., Ranieri, M. (2016) Facebook and the others. Potentials and obstacles of social media for teaching in higher education, *Computers and education*, 95, p. 216-230.
12. Marković, M., Stanisavljević Petrović, Z., Pavlović D. (2024) Social Networks and the Development of Students' Social Competences, *Journal of Digital Pedagogy*, 3 (1), p. 18-28.
13. Mastrodicasa, J., Metellus, P. (2013) The impact of social media on college students, *Journal of College and Character*, 14 (1), p. 21-30.
14. Mensah, S. O., Nizam, I. (2016) The impact of social media on students' academic performance – A case of Malaysia Tertiary Institution, *International Journal of Education, Learning and Training*, 1 (1), p.14-21.
15. Moghavvemi, S., Sulaiman, A., Jaafar, N. I., Kasem, N. (2018) Social media as a complementary learning tool for teaching and learning: The case of youtube, *The International Journal of Management Education*, 16 (1), p. 37-42.
16. Nti, I. K., Akyeramfo-Sam, S., Bediako-Kyeremeh, B., Agyemang, S. (2022) Prediction of social media effects on students' academic performance using Machine Learning Algorithms (MLAs), *Journal of Computers in Education*, 9 (2), p. 195-223.

17. Paul, J. A., Baker, H. M., Cochran, J. D. (2012) Effect of online social networking on student academic performance, *Computers in Human Behavior*, 28 (6), p. 2117-2127.
18. Pavlović, D., Stanisavljević Petrović, Z., Mamutović, A. (2019) *Potencijali fejsbuka u visokom obrazovanju*, *Balkanske sinteze*, 6(1), str. 47-53.
19. Pavlovic, D., Obradovic, N. (2015) Youtube as a resource for continuous education of journalism students, In: I. Roceanu, F. Moldoveanu, S. Trausan-Matu, D. Barbieru, D. Beligan, A. Ionita (Eds.) *Rethinking education by leveraging the eLearning pillar of the Digital Agenda for Europe*, Vol. 1 (pp. 258-263), Romania: Carol I NDU Publishing House.
20. Pavlović, D., Momčilović, N., Petrović, D. (2017) Facebook as logistic support to linguistic interaction, *Facta Universitatis, Series: Teaching, Learning and Teacher Education*, 1 (2), p. 127-135.
21. Pettersson, F. (2018) On the issues of digital competence in educational contexts—a review of literature, *Education and information technologies*, 23 (3), p. 1005-1021.
22. Senić Ružić, M. (2021). Digitalna transformacija obrazovanja u Srbiji—Pitanje digitalne pismenosti ili digitalne kompetencije, U: I. Jeremić, N., Nikolić, N. Koruga (Ur.) *Vaspitanje i obrazovanje u digitalnom okruženju* (str. 11-24), Beograd: Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu.
23. Senić Ružić, M. (2021) Ka kritičkom digitalnom obrazovanju: kako razvijati digitalnu pismenost?, U: V. Spasenović (Ur.) *Obrazovanje u vreme kovid krize: Gde smo i kuda dalje* (str. 169-182), Beograd: Filozofski fakultet Univerziteta u Beogradu.
24. Shafiq, M., Parveen, K. (2023) Social media usage: Analyzing its effect on academic performance and engagement of higher education students, *International Journal of Educational Development*, 98, p. 102738.
25. Siddiqui, S., Singh, T. (2016) Social media its impact with positive and negative aspects, *International journal of computer applications technology and research*, 5 (2), p. 71-75.
26. Siemens, G. (2005) *Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age*. http://er.dut.ac.za/bitstream/handle/123456789/69/Siemens_2005_Connectivism_A_learning_theory_for_the_digital_age.pdf
27. Smajlović, E., Muratović, A. (2018) Primjena Facebooka na visokoobrazovnim institucijama za unaprjeđenje komunikacije studenata i nastavnog osoblja, *Ekonomski izazovi*, 7, str. 56-67.
28. Stanisavljević Petrović, Z., Mamutović, A. (2018) Stavovi studenata o upotrebi društvene mreže Facebook, U: D. Pralica, N. Šinković (Ur.) *Digitalne medijske tehnologije i društveno obrazovne promene* 8 (str. 405-417), Novi Sad: Filozofski fakultet.
29. Uzun, A. M., Kilis, S. (2019) Does persistent involvement in media and technology lead to lower academic performance? Evaluating media and technology use in relation to multitasking, self-regulation and academic performance, *Computers in human Behavior*, 90, p. 196-203.
30. Vujović, M., Marković, M. Mitrović, M. (2022) Društvene mreže u obrazovanju – perspektiva studenata Filozofskog fakulteta u Nišu, U: S. Štrangarić, M., Cvijetić, M. Šumonja (Ur.) *Digitalni mediji, kultura i obrazovanje: konteksti, značenja* (str. 66-83), Sombor: Pedagoški fakultet.
31. Vygotsky, L. S., Cole, M. (1978) *Mind in society: Development of higher psychological processes*, Harvard university press.

RESUME

With the development of social media, their application is becoming increasingly prevalent in higher education, raising significant questions about young people's interaction with new technologies and the impact of social media on academic outcomes. This research aims to examine students' perceptions of how social media affects the learning process. Employing a descriptive research method and scaling techniques, the researchers utilized a specially designed instrument based on a Likert scale for data collection. The sample consists of 314 students from the Faculty of Philosophy in Niš, representing various study programs, ensuring a diversity of perspectives. The research findings indicate that students generally hold positive views regarding the impact of social media on the learning process, suggesting that these platforms provide valuable tools for interaction and information exchange. Statistically significant differences in responses were found in relation to study program affiliation and frequency of social media use, indicating that specific disciplines and the intensity of these tools' usage affect perceptions of their benefits. The pedagogical implications of this research are significant, as they highlight the need for improving teaching practices in higher education institutions. Integrating new media technologies into curricula can foster more effective learning and the development of digital competencies among students. These insights not only aid in shaping educational strategies but also underscore the importance of adapting teaching methods to harness the advantages offered by social media. In light of these findings, further research is recommended to explore specific ways in which social media can be used to enhance the teaching process and engage students, thereby further strengthening their potential as educational tools.